

ΜΟΥΣΕΙΟ ΜΠΕΝΑΚΗ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ ΓΙΑ ΤΙΣ
ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ ΤΗΝ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΤΟΝ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟ

ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ, ΕΘΝΟΣ-ΚΡΑΤΟΣ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΕΛΛΗΝΙΚΟ ΙΔΕΩΔΕΣ: ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ

Επιστημονική επιμέλεια:

Γκόλφω Μαγγίνη – Δημήτρης Αρβανιτάκης

Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων
Εργαστήριο Φιλοσοφικών Ερευνών για τις
Επιστήμες, την Τεχνολογία και τον Πολιτισμό &
Μουσείο Μπενάκη
Ιωάννινα - Αθήνα 2024

Σελίδες: 288

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

ΝΕΑ ΕΚΔΟΣΗ

Η έκδοση περιλαμβάνει την επεξεργασμένη μορφή των ομιλιών που παρουσιάστηκαν στην ομότιτλη επιστημονική Ημερίδα (δεκαπέντε ομιλίες και ένα «Επίμετρο»), η οποία οργανώθηκε από το «Εργαστήριο Φιλοσοφικών Ερευνών για τις Επιστήμες, την Τεχνολογία και τον Πολιτισμό» του Τμήματος Φιλοσοφίας της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, το Σάββατο 18 Δεκεμβρίου 2021, και φιλοξενήθηκε στο κτίριο της οδού Πειραιώς 138 του Μουσείου Μπενάκη.

Η Ημερίδα ήταν ενταγμένη στη σειρά των ποικίλων επιστημονικών, εκθεσιακών και άλλων εκδηλώσεων, οι οποίες πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο του εορτασμού των διακοσίων χρόνων από την Ελληνική επανάσταση, και στόχο είχε τη διερεύνηση θεμάτων που άπτονται του φιλοσοφικού και του ευρύτερου πνευματικού πλαισίου εντός του οποίου τοποθετείται, αλλά και διά του οποίου νοηματοδοτείται η Επανάσταση.

Κεντρική επιστημονική πρόταση της Ημερίδας και της έκδοσης αποτελεί η θέση ότι τα βασικά ρεύματα και οι κύριες τάσεις της ευρωπαϊκής σκέψης του τέλους του 18ου και των αρχών του 19ου αιώνα (η φιλοσοφία του Διαφωτισμού, ο γερμανικός Ιδεαλισμός, ο Ρομαντισμός) συνιστούν μια πρωτογενή και ως εκ τούτου κρίσιμη και καταλυτική μήτρα εννοιών και ιδεών, η οποία συγκροτεί το πλέον πρόσφορο πλαίσιο και τον αναγκαίο διανοητικό χώρο μελέτης της Ελληνικής Επανάστασης.

Με βάση την προηγούμενη παραδοχή, κρίθηκε αναγκαίο να κληθούν για να συνομιλήσουν και να εκφέρουν τον προβληματισμό τους μέλη της φιλοσοφικής κοινότητας, με διαφορετικό ιστορικοφιλοσοφικό ορίζοντα και συστηματική εστίαση, γύρω από αυτές τις τρεις λειτουργικές έννοιες –Επανάσταση, Έθνος-κράτος, Αρχαιότητα– και γύρω από το πώς η ιστορικότητα και η ειδική νοηματοδότησή τους, μέσω της σχέσης με το ευρωπαϊκό πλαίσιο, συνέβαλαν στη διαμόρφωση των συγκεκριμένων ιστορικών χαρακτηριστικών της Ελληνικής Επανάστασης.

ΜΟΥΣΕΙΟ ΜΠΕΝΑΚΗ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ ΓΙΑ ΤΙΣ
ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ ΤΗΝ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΤΟΝ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟ

Η έκδοση περιλαμβάνει δεκαπέντε μελέτες Ελλήνων φιλοσόφων και ιστορικών των ιδεών και δομείται σε τέσσερις θεματικές ενότητες, οι οποίες διερευνούν συγκεκριμένες πτυχές του ζητήματος: (α) «Τα πολιτικά ιδεώδη του Ευρωπαϊκού Διαφωτισμού και η Ελληνική Επανάσταση», (β) «Νεωτερικές θεωρίες για το έθνος-κράτος και το νεοελληνικό έθνος-κράτος», (γ) «Φιλοσοφικές θεωρίες της Επανάστασης και Ελληνική Επανάσταση» και (δ) «Αρχαιοελληνικό ιδεώδες, Φιλελληνισμός και Ελληνική Επανάσταση».

Οι ενότητες (α) και (δ) εστιάζουν αφενός στη γέννηση του νεοελληνικού έθνους-κράτους σε συνάφεια με τις νεωτερικές θεωρίες για το έθνος-κράτος και αφετέρου στη διασύνδεση του αρχαιοελληνικού ιδεώδους με την πραγματικότητα της επαναστατημένης Ελλάδας και το ρεύμα του Φιλελληνισμού, ιδωμένου μέσα από ένα φιλοσοφικό πρίσμα. Οι δύο άλλες ενότητες (β και γ) αφιερώνονται σε ένα σύνολο ευρύτερων προβληματισμών, και πιο συγκεκριμένα σε ορισμένες φιλοσοφικές αντιλήψεις περί Επανάστασης, στη συσχέτισή τους με την Ελληνική, καθώς και στη συμπόρευση της τελευταίας με τα πολιτικά ιδεώδη του Ευρωπαϊκού Διαφωτισμού. Ο τόμος ολοκληρώνεται με το «Επίμετρο» του δρ ιστορίας και επιμελήτη του Τόμου Δημήτρη Αρβανιτάκη, το οποίο επιχειρεί να προσεγγίσει υπό διαφορετική οπτική το πολλαπλό φαινόμενο του Ελληνικού Διαφωτισμού, σε συνάρτηση με τη διαμόρφωση της ιστορικής έννοιας του έθνους στον ευρύτερο ελληνικό χώρο.

Όπως επισημαίνεται από την επιμελήτρια του Τόμου Γκόλφω Μαγγίνη στην «Εισαγωγή» του, «η ταξινόμηση του εγχειρήματος θα το ενέτασσε με τρόπο οργανικό σε ερευνητικά πεδία τόσο διαφοροποιημένα όσο η ιστορία των ιδεών, η φιλοσοφική θεωρία της νεωτερικότητας και του Ευρωπαϊκού Διαφωτισμού, η νεότερη πολιτική φιλοσοφία και θεωρία, η φιλοσοφία της ιστορίας, τέλος, η νεοελληνική και η σύγχρονη ελληνική φιλοσοφία και η ιστορία των ιδεών». Βασικά μέρη της Έκδοσης είναι η αποφυγή των πεπατημένων οδών ανάγνωσης και ερμηνείας του «συμβάντος» της Ελληνικής Επανάστασης στοχεύοντας στην αυτοτελώς φιλοσοφική θεματοποίησή του στον ορίζοντα επίκαιρων φιλοσοφικών αναζητήσεων. Τέλος, φιλοδοξία της Έκδοσης είναι να συμβάλει, στο μέτρο του δυνατού, σε έναν βαθύτερο και ουσιαστικότερο διάλογο μεταξύ ιστορίας, φιλοσοφίας και ιστορίας των ιδεών και, ως εκ τούτου, στον εμπλουτισμό της σχετικής βιβλιογραφίας, στην κατεύθυνση της συγκρότησης ενός συνεκτικού φιλοσοφικού αναστοχασμού για τους όρους ανάδυσης, τον ιστορικό χρόνο και τους ορίζοντες ερμηνείας της Ελληνικής Επανάστασης.

Γράφουν οι: Γιώργος Φαράκλας – Άννα Μπουκουβάλα – Κωνσταντίνος Ηροδότου – Φωτεινή Βάκη – Κωνσταντίνος Ανδρουλιδάκης – Κωνσταντίνος Ράντης – Γιάννης Κοζάτσας – Γιώργος Ξηροπαϊδης – Κώστας Τσάμπουρας – Γιάννης Πρελορέντζος – Αντώνης Καλατζής – Άννα Μαχαιρά – Νικόλας Σεβαστάκης – Γιώργος Σαγκριώτης – Χρήστος Γρηγορίου.

Εισαγωγή: Γκόλφω Μαγγίνη.

Επίμετρο: Δημήτρης Αρβανιτάκης.